

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра соціальної роботи, педагогіки, логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

« 2 » 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЛОГОПЕДА В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Розробник

Берегова М.І.

Завідувач кафедри розробника

Савінова Н.В.

Гарант освітньої програми

Савінова Н.В.

В.о. директора ННМІ

Кузнецова О.А.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2024 рік

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Професійна комунікація логопеда в умовах інклюзії	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід	
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна	
Курс навчання	V	
Навчальний рік	2024-2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	2	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	17 год. лекцій 17 год. семінарські заняття 56 год. сам.роботи	
	% аудиторного навантаження	38%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

2.1. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Метою навчальної дисципліни є розвиток професійної комунікації в контексті роботи в інклюзивному освітньому просторі, розширення знань про спілкування, його форми, види і структуру, про порушення, труднощі і бар'єри міжособистісного спілкування; засвоєння шляхів формування ораторської культури логопеда.

Завдання (навчальні цілі) дисципліни

1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності з дотриманням орфоепічних, стилістичних, жанрових норм.

2. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи інклюзивних закладів освіти.

3. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців з урахуванням факторів безконфліктного спілкування.

4. Організовувати ефективну діяльність з різними категоріями населення застосовуючи softskills-навички (ораторські та комунікативні) в практичних ситуаціях.

5. Проаналізувати різні способи попередження порушень спілкування, подолання бар'єрів і труднощів міжособистісного спілкування;

6. Опанувати основні аспекти психології та культури мовного спілкування;

7. Сформувати практичні вміння та навички підготовки та здійснення публічного виступу

2.2. Очікувані результати навчання.

Вимоги до знань та вмінь студента у результаті вивчення дисципліни:

Студенти повинні знати:

основні норми та правила ефективного професійного спілкування в умовах інклюзивних навчальних закладах

Студенти зобов'язані вміти:

здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів етики (професійної етики);

володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами дотримуватися набутих моральних норм етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей:**

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення на засадах партнерства. СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. СК-7. Здатність до організації освітнього та логокорекційного процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій. СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища.
---	--

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК-3. Здатність працювати в команді.
-------------------------------------	--

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

РН 6.	Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної освіти та інклюзивного навчання на засадах партнерства
РН 10.	Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати їх.
РН 11.	Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної освіти, логопедії та інклюзивного навчання у ширших контекстах, розробляти плани і заходи їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

3.1 Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семін-кі)	Сам. робота
1.	Моделі та стилі спілкування в умовах інклюзії	2	2	8
2.	Комунікативна компетентність педагогів в умовах інклюзії	2	2	8
3.	Теорії міжособистісної взаємодії.	2	2	8
4.	Конфлікт. Види конфліктів. Подолання конфліктів у професійній діяльності	4	4	8
5.	Культура мовлення педагогів та її ознаки в умовах інклюзії.	2	2	8
6.	Техніка мовлення в професійній діяльності.	2	2	8
7.	Техніка промови і культура оратора	3	3	8
Всього за курсом 120 годин		17	17	56

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

4.1.1. План лекцій для денної форми навчання

№ лекції / кількість годин	Тема лекції	Ключові питання, які розглядаються
Лекція 1 / 2 години	Моделі та стилі спілкування в умовах інклюзії	Зміст та особливості професійного спілкування. Структура спілкування. Позиції і бар'єри у спілкуванні. Стилi спілкування. Основні характеристики спілкування. Класифікація видів спілкування. Функції спілкування. Моделі мовленнєвої комунікації. Засоби спілкування: вербальні та невербальні. Основні форми та стилі спілкування. Типи комунікабельності людей.
Лекція 2 / 2 години	Комунікативна компетентність педагогів в умовах інклюзії	Поведінка педагога в умовах інклюзії з позицій компетентнісного підходу. Основні вимоги до поведінки педагога в історії та сучасності. Підходи до створення комунікативної компетентності педагога в умовах інклюзії.
Лекція 3 /	Теорії	Спілкування як взаємодія. Комунікативний, перцептивний

2 години	міжособистісної взаємодії.	та інтерактивний аспекти спілкування. Інтерактивний характер спілкування. Теорії міжособистісної взаємодії. Різновиди міжособистісних контактів. Механізм взаємодії як організації діяльності. Основні види психологічного впливу.
Лекція 4-5 / 4 години	Конфлікт. Види конфліктів. Подолання конфліктів професійній діяльності у	Конфлікти у професійній взаємодії. Види та причини конфліктів. Стратегії конфліктної взаємодії: конкуренція, уникнення, пристосування, співробітництво, компроміс. Сутність такту як основи професійного спілкування. Принципи такту.
Лекція 6/ 2 години	Культура мовлення педагогів та її ознаки в умовах інклюзії.	Культура мовлення фахівця та її ознаки. Техніка мовлення. Мовлення фахівця як показник професійної культури. Стил мовлення та індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки. Професійне мовлення та комунікативна поведінка педагога в умовах інклюзії.
Лекція 7 / 2 години	Техніка мовлення в професійній діяльності.	Техніка мовлення, її складові. Структурні особливості мовлення фахівця. Зміст та основні ознаки культури мови і мовлення фахівця. Шляхи формування культури мовлення
Лекція 8-9/ 3 години	Техніка промови і культура оратора	Етапи підготовки та техніка промови. Види ораторських промов. Розробка промови та її структура. Виразність ораторської промови. Особливості запам'ятовування та виголошення ораторської промови. Шляхи формування культури оратора.

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

4.2.1. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять для денної форми навчання

№ лекції / кількість годин	Тема практичних	Ключові питання, які розглядаються
Семінарське 1 / 2 години	Моделі та стилі спілкування в умовах інклюзії	Зміст та особливості професійного спілкування. Структура спілкування. Позиції і бар'єри у спілкуванні. Стил спілкування. Основні характеристики спілкування. Класифікація видів спілкування. Функції спілкування. Моделі мовленнєвої комунікації. Засоби спілкування: вербальні та невербальні. Основні форми та стилі спілкування. Типи комунікабельності людей.
Семінарське 2 / 2 години	Комунікативна компетентність педагогів в умовах інклюзії	Поведінка педагога в умовах інклюзії з позицій компетентнісного підходу. Основні вимоги до поведінки педагога в історії та сучасності. Підходи до створення комунікативної компетентності педагога в умовах інклюзії.
Семінарське 3 / 2 годин	Теорії міжособистісної взаємодії.	Спілкування як взаємодія. Комунікативний, перцептивний та інтерактивний аспекти спілкування. Інтерактивний характер спілкування. Теорії міжособистісної взаємодії. Різновиди міжособистісних контактів. Механізм взаємодії як організації діяльності. Основні види психологічного впливу.
Семінарське 4-5 / 4 години	Конфлікт. Види конфліктів. Подолання	Конфлікти у професійній взаємодії. Види та причини конфліктів. Стратегії конфліктної взаємодії: конкуренція, уникнення, пристосування, співробітництво, компроміс.

	конфліктів професійній діяльності у	Сутність такту як основи професійного спілкування. Принципи такту.
Семінарське 6 / 2 години	Культура мовлення педагогів та її ознаки в умовах інклюзії.	Культура мовлення фахівця та її ознаки. Техніка мовлення. Мовлення фахівця як показник професійної культури. Стилi мовлення та індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки. Професійне мовлення та комунікативна поведінка педагога в умовах інклюзії.
Семінарське 7 / 2 години	Техніка мовлення в професійній діяльності.	Техніка мовлення, її складові. Структурні особливості мовлення фахівця. Зміст та основні ознаки культури мови і мовлення фахівця. Шляхи формування культури мовлення
Семінарське 8 / 3 години	Техніка промови і культура оратора	Етапи підготовки та техніка промови. Види ораторських промов. Розробка промови та її структура. Виразність ораторської промови. Особливості запам'ятовування та виголошення ораторської промови. Шляхи формування культури оратора.

4.3. Завдання для самостійної роботи

Виконання завдання для самостійної роботи студентів є обов'язковим всіма студентами, проте за узгодженням з викладачем може бути виконана інша робота (тези, статті з дисципліни).

4.3.1. Теми рефератів.

1. Професійне спілкування: особливості, функції, види, структура.
2. Позиції і бар'єри у спілкуванні.
3. Стилi спілкування.
4. Конфлікти у професійній взаємодії.
5. Основні типи стратегій взаємодії.
6. Зміст та особливості професійного спілкування. Структура спілкування.
7. Позиції і бар'єри у спілкуванні. Стилi спілкування.
8. Основні характеристики спілкування. Класифікація видів спілкування.
9. Функції спілкування. Моделі мовленнєвої комунікації.
10. Засоби спілкування: вербальні та невербальні.
11. Основні форми та стилi спілкування. Типи комунікабельності людей.
12. Поведінка соціального працівника з позицій компетентнісного підходу.
13. Основні вимоги до поведінки соціального працівника в історії та сучасності.
14. Підходи до створення комунікативної компетентності соціального працівника
15. Культура мовлення фахівця та її ознаки. Техніка мовлення.
16. Мовлення фахівця як показник професійної культури. Стилi мовлення та індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки.
17. Професійне мовлення та комунікативна поведінка фахівця.
18. Етапи підготовки та техніка промови. Види ораторських промов.
19. Розробка промови та її структура. Виразність ораторської промови.
20. Особливості запам'ятовування та виголошення ораторської промови.
21. Шляхи формування культури оратора.

Вимоги до написання рефератів:

Метою написання реферату служить більш глибоке розуміння теми. Крім того, коли ми працюємо над рефератом, у нас виробляються навички організованості та цілеспрямованості, що корисно не тільки в навчанні.

- Обрану тему можна перефразувати, звужити, розширити тощо.
- Окрім реферативного опису робота обов'язково(!!!) повинна містити виклад власних думок студента по обраній темі.
- Робота повинна мати логічну структуру (вступ, основну частину, висновки).

- При написанні основної частини, рекомендується відштовхуватися від визначень ключових понять теми. Наприклад, якщо вибрана тема «Виховання і самовиховання особистості», то ключовими тут будуть поняття «особистість», «виховання», «самовиховання».

- Використання не менше трьох літературних джерел серед яких повинні бути представлені не тільки підручники, але й наукові праці дослідницького характеру (статті, монографії);

- Обов'язкова наявність списку літератури;

- Обов'язкова наявність посилань (у квадратних дужках) на використані літературні джерела.

- У якості літературних джерел допускається використання статей або інших оригінальних наукових матеріалів, узятих з мережі Інтернет. Але не готові реферати, курсові, контрольні, тощо.

- Самостійність роботи – найголовніша обов'язкова вимога. Робота обов'язково проходить перевірку «на плагіат»; готові реферати, «викачані» з популярних студентських сайтів не приймаються.

Вимоги до оформлення письмової тематичної роботи:

- Мова – державна.
- Стиль – науковий.
- Послідовність – логічна.
- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.
- Обсяг реферату: 10-20 стор.
- Поля: ліве поле – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм.
- Простий план – 3-4 розділи.
- Список джерел – 10-15 найменувань.
- Заголовки розділів пишуться – ВЕЛИКИМИ літерами.
- Заголовки підрозділів пишуться – Маленькими літерами (крім першої).

4.3.2 Укладання словника

З метою кращого розуміння складних питань психологічної теорії та практики, глибшого проникнення в сутність тих чи інших соціально-психологічних проблем, знайти правильний вихід зі складних життєвих ситуацій пропонується укласти словник педагогічних термінів.

Вимоги до його укладання: тип словника – енциклопедично-довідковий (словникова стаття складається з двох частин – назви поняття і його означення (дефініції). Статті у словнику розміщуються в алфавітному порядку. Формат сторінки А4. Шрифт – Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал – 1,15. Поля: справа, зліва, зверху, знизу – 20 мм.

4.3.3. Неформальна освіта

Самостійне опрацювання курсів неформальної освіти – онлайн-курси (або окремі модулі курсів) на освітніх платформах **Prometeus, EdEra, Coursera**.

За результатами проходження програм неформальної освіти мають бути надані сертифікати, що засвідчують завершення курсу.

Зміст онлайн-курсу має відповідати змісту академічної дисципліни (або окремих тем).

Враховуватимуться ті онлайн-курси, які здобувач освіти пройшов під час навчання за відповідною освітньою програмою та які завершилися отриманням сертифікату (5 – 15 балів із урахуванням обсягу онлайн-курсу).

Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання ухвалює кафедра

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Ноутбук з підключенням до мережі Інтернет та проектор.

4.5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) інтерактивний метод, пояснювально-ілюстративний, метод наукового порівняння, метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів, частково-пошуковий метод, дослідницький метод.
- 2) вирішення творчих практичних завдань.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) доповіді;
- 2) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 3) рішення практичних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів на лекції щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі відкритих питань;
- 4) Індивідуальна робота передбачає виконання наукових робіт у вигляді рефератів
- 5) вирішення практичних завдань.

Структура екзаменаційного білету: три теоретичні питання.

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до заліку

1. Професійне спілкування: особливості, функції, види, структура.
2. Позиції і бар'єри у спілкуванні.
3. Стили спілкування.
4. Конфлікти у професійній взаємодії.
5. Основні типи стратегій взаємодії.
6. Зміст та особливості професійного спілкування. Структура спілкування.
7. Позиції і бар'єри у спілкуванні. Стили спілкування.
8. Основні характеристики спілкування. Класифікація видів спілкування.
9. Функції спілкування. Моделі мовленнєвої комунікації.
10. Засоби спілкування: вербальні та невербальні.
11. Основні форми та стилі спілкування. Типи комунікабельності людей.
12. Поведінка соціального працівника з позицій компетентнісного підходу.
13. Основні вимоги до поведінки соціального працівника в історії та сучасності.
14. Підходи до створення комунікативної компетентності соціального працівника
15. Культура мовлення фахівця та її ознаки. Техніка мовлення.
16. Мовлення фахівця як показник професійної культури. Стили мовлення та індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки.
17. Професійне мовлення та комунікативна поведінка фахівця.
18. Етапи підготовки та техніка промови. Види ораторських промов.
19. Розробка промови та її структура. Виразність ораторської промови.
20. Особливості запам'ятовування та виголошення ораторської промови.
21. Шляхи формування культури оратора.

1.2. Зразок «нульового» варіанту іспитового/залікового білету

Чорноморський національний університет ім. Петра Могили
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Навчальна дисципліна – Професійна комунікація логопеда в умовах інклюзії

БІЛЕТ

1. Мовлення фахівця як показник професійної культури. Стили мовлення та

індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки (10 б.).	
2. Професійне мовлення та комунікативна поведінка фахівця (10 б.).	
3. Етапи підготовки та техніка промови. Види ораторських промов (10 б.).	
<i>Білету затверджено на засіданні кафедри</i>	
<i>Соціальної роботи, управління і педагогіки</i>	
<i>Протокол № ____ від ____ 2024 року</i>	
Завідувач кафедри	Н.В. Савінова
Екзаменатор	М.І. Берегова

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

6.1.1. Денна форма навчання

I семестр			
№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування та виступи на групових заняттях	8 x 6 = 48	Протягом семестру
2	Самостійна робота	22	Протягом семестру
3	Залік	30	
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Опитування та виступи на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 3 бали. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 3 бали ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 2 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Оцінювання самостійної роботи враховує її відповідність академічним стандартам, рівень самостійності та творчості, логічність викладу матеріалу (заочна форма):

Кількість балів «15-22» ставиться, якщо робота студента:

- повністю відповідає завданню та академічним стандартам оформлення;
- матеріал логічно структурований, висновки обґрунтовані та підтверджені прикладами або джерелами;
- є самостійний та творчим проектом і заслуговує найбільшій кількості балів;

від 5 до 14 балів оцінюється робота, яка:

- розкриває зміст завдання, але містить незначні неточності;
- відповідає академічним стандартам з незначними недоліками;
- містить структурований виклад матеріалу із незначними помилками;

від 1 до 4 оцінюється робота, яка:

- містить виконання завдання не в повному обсязі
- містить декілька теоретичних помилок у змісті матеріалу;
- не відповідає вимогам оформлення та академічним стандартам;
- характеризується мінімальним рівнем самостійності та творчості;

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

1. Lytovchenko, Snizhana Trykoz, Volodymyr Shevchenko, Oksana Kruhlyk. [The innovative development of socialization of children with special education needs on the intellectual disability example](#). AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2021. 11/02-XXIV(VOL. 11, ISSUE 2, SPECIAL ISSUE XXIV). P.93-97
2. Берегова М.І. (2025). Методика навчання студентів психолого-педагогічному супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії. ScienceRise: Pedagogical Education, (2 (63), 21–25. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2025.331580>

3. Данілавічюте Е.А., Нагорна О.В. Формування технологічної культури майбутніх фахівців інклюзивних навчальних закладів. Дніпро : Середняк Т. К., 2023. 224 с.
4. Данілавічюте, Е. А. Особливі мовленнєві потреби: стратегія організації гуманістичного освітнього середовища / Е.А. Данілавічюте // Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика : колект. монографія / Е.А. Данілавічюте, С.П. Миронова, Н.Г. Пахомова, О.М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А.А. Колупасової, І.М. Дичківської. – Рівне : Волинські обереги, 2020. – С. 84 – 94.
5. Засенко В., Прохоренко Л. До проблеми реформування галузі освіти дітей з особливими потребами. Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови : зб. наук. праць / за ред. В.В. Засенка. – К.: ТОВ «Наша друкарня», 2020. – Вип. 16. – С. 143-160.
6. Литовченко С. Перспективи розвитку спеціального закладу освіти (за матеріалами обговорення із педагогами). *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. Вип. 4. С. 136-143. <http://international-relations.knukim.edu.ua/index.php/2307-4906/article/view/224183>
<https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2020.224183>
7. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Баташева Н.І. Психологічний супровід дітей з особливими освітніми потребами: стратегія реалізації. *Вісник національної академії педагогічних наук України*. том 2 № 1 (2020). режим доступу: <http://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/55>
8. Психологічний супровід родин, які виховують дітей з особливими потребами: контент-аналіз проблеми / колективна монографія «Концептуалізація системи сімейно-орієнтованого психолого-педагогічного супроводу родини, яка виховує дитину з особливими потребами». – Мелітополь: Люкс, 2019. – 419 с. (С. 10-23).
9. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями/навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз, І.В. Сухіна, Н. А. Ярмола.: За наук. ред. О.В. Чеботарьової. – Харків., Вид-во «Ранок», 2020. – 123 с.
10. Рібцун Ю. Психолого-педагогічна підтримка дітей із заїканням в умовах війни. К. : ФОП Цибульська В. О., 2023. 132 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739023/>
11. Савінова Н., Берегова М. Методологія та теорія досліджень в галузі корекційної психопедагогіки у працях В.М. Синьова. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – Випуск 48 : збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. – с.215.
12. Савінова Н.В., Кузнецова О.А., Берегова М.І. Методичні рекомендації викладання курсу «Психолого-педагогічне консультування осіб із ООП та їх родин в умовах ІРЦ, ЗДО, ЗЗСО з інклюзивною формою навчання» студентам спеціальності А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями) спеціалізації А6.01 Логопедія (для змішаної та дистанційної форм навчання). Миколаїв. 60 с.

Допоміжна література

1. Berehova M., Savinova N., Sereda I. Innovation and content characteristics of the training of future specialists of special education. *European Humanities Studies: State and Society / EUROPEJSKIE STUDIA HUMANISTYCZNE: Panstwo i Spoleczenstwo*. - Issue 4 (I), 2018. (Poland-Ukraine). - P. 54-67
2. Nataliia Savinova, Mariia Berehova, Olena Mamicheva, Liudmyla Potenko, Olena Pozdniakova Building Inclusive Competence Among Higher Education Teachers. *Vol. 4 (2025): Health Leadership and Quality of Life* <https://hl.ageditor.ar/index.php/hl/article/view/706> (Scopus)
3. Savinova, N., Berehova, M., Yanchytska, K., Stelmah, N., Biliuk, O. ICT Role during COVID-19 Pandemic in Lifelong Learning for Disabilities. *International Journal of Health Sciences*, 5(3), 594–604. <https://doi.org/10.53730/ijhs.v5n3.2572>
4. М.І. Берегова, Н.В. Савінова. Цифровізація фахової підготовки майбутніх вчителів-логопедів. Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства:

соціально-педагогічний, психологічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., м. Полтава, 12– 13 трав. 2022 р. / за заг. ред. Н. Г. Пахомової, В. І. Березан. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 266 с. ISBN 978-966-2538-83-0

5. Н.В.Савінова, М.І. Берегова, І.В. Серeda, В.А . Кисличенко Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців спеціальної та інклюзивної освіти. Миколаїв: Видавець Румянцева Г.В., 2022. 240 с.
6. Савінова Н.В., Берегова М.І., Борулько Д.М. Стан готовності майбутніх вчителів-логопедів до роботи в розвивальному активно-ігровому середовищі. Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: видавничий дім «Гельветика», 2020. – Вип. 28. Том 3. – С. 247-255
7. Савінова Н.В., Берегова М.І., Дослідження ефективності підготовки майбутніх учителів-логопедів до роботи в умовах розвивального активно-ігрового середовища. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Вип.2. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – С. 339-350.

7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
2. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
3. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
4. www.logoped.in.ua
5. <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/6711/>
6. <https://vseosvita.ua/course>